

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาคำรุดนการเมืองของ ประยูร จรรยาวงศ์ และ ชัย ราชวัตร ในช่วง
รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ (4 ส.ค.2531 - 23 ก.พ.2534) และช่วงรัฐบาล
นายอานันท์ ปันยารชุน (2 มี.ค.2534 - 22 มี.ค.2535) อาจสรุปข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก อาจเปรียบเทียบลักษณะการรุดนของ ประยูร จรรยาวงศ์ และชัย ราชวัตร
ได้ดังต่อไปนี้

การรุดนการเมืองของ ประยูร จรรยาวงศ์

1. เป็นการสะท้อนภาพเหตุการณ์ทางการเมืองมากกว่าการให้ความรู้ทางการเมือง
2. การรุดนการเมืองจะแทรกความคิดเห็นในสิ่งที่ผู้เขียนเห็นว่า เป็นความถูกต้อง โดย
แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนมีความคิด รู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์นั้นๆ
3. การเสนอความเห็น , เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้เขียนจะ เสนอภาพการรุดนการเมือง ที่เป็น
ตัวหลักของเรื่องที่ต้องการเสนอ แต่จะมีความหมาย , เนื้อหา ที่ผู้เขียนแทรกอยู่ในภาพการรุดนการ
เมือง ที่ต้องการชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่า ผู้เขียนมีความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างไร ความ
หมายที่ผู้เขียนแฝงไว้ในภาพการรุดน จะต้อง ใช้การตีความหมายที่ซ่อนอยู่ในภาพการรุดน

การรุดนการเมืองของ ชัย ราชวัตร

1. เป็นการสะท้อนภาพ เหตุการณ์ทางการเมืองมากกว่าการให้ความรู้ทางการเมือง
2. การรุดนการเมืองจะมีการชี้นำความแสดงให้เห็น ในบางเรื่อง
3. การเสนอความเห็น , เหตุการณ์ทางการเมือง จะ เป็นการเสนอโดยตรง สามารถ
เข้าใจความหมายได้ง่าย

อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่า การรุดนของ ประยูร จรรยาวงศ์ และของ ชัย ราชวัตร
มีแนวโน้มไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ การรุดนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง
ซึ่งทั้ง ประยูร จรรยาวงศ์ และ ชัย ราชวัตร ต่างก็เขียนเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง
มากที่สุด ส่วนเรื่องที่รองลงมาจากเรื่องการเมือง คือ ประเด็นทางสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ประเด็นทางการเมือง เป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของผู้อ่านมากที่สุด และเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

ความมากที่สุด ส่วนในช่วงไหนที่ไม่มีเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ๆ การดูส่วนใหญ่ก็จะ เป็นประเด็นทางสังคม เพราะ เป็นเรื่อง ที่ใกล้ตัวประชาชนมากที่สุด และ เป็น เรื่อง เกี่ยวกับปัญหาสังคม ความเป็นอยู่ ความปลอดภัย ของประชาชน ซึ่งถือได้ว่าเป็น เรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน (ผู้อ่าน) เช่นเดียวกัน

ส่วนประเด็นทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นประเด็นที่ทั้ง ประยูร จรรย์วงศ์ และ ชัย ราชวัตร เขียนน้อยมาก อาจเป็นเพราะว่าประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจ ในระดับชาตินั้น เป็นเรื่อง ที่ประชาชน (ผู้อ่าน) ไม่ค่อยให้ความสนใจ ประชาชนจะสนใจเฉพาะ ปัญหาเศรษฐกิจของตนเอง คือเรื่องปากท้อง และชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองเท่านั้น ส่วนเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็เป็นเรื่อง ที่ใกล้ตัวมากที่สุด จึง เป็นเรื่อง ที่ได้รับความสนใจ น้อยที่สุด

ประการที่สอง พบว่าการดูการ เมืองส่วนใหญ่มีบทบาท ในการสะท้อนภาพ เหตุการณ์ทางการเมือง ให้ผู้อ่านได้รับทราบว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น มากกว่ามีบทบาท ในการให้การ เรียนรู้ทางการเมือง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะของการดูการ เมืองมีข้อจำกัด ในตัวเอง กล่าวคือ การดูการ เมืองจะต้องเสนอแนวคิด (concept) ทั้งหมดลงในกรอบภาพซึ่งมีเนื้อที่จำกัด และ ต้องเป็นภาพที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นการดูการ เมืองจึง ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองได้ทั้งหมด จะถ่ายทอดได้เพียงบางส่วนเท่านั้น และนอกจากนั้นผู้อ่านการดูการ เมืองจะต้องอาศัยการตีความการดู จึงจะสามารถเข้าใจได้ หากผู้อ่านไม่ได้ติดตาม เหตุการณ์ทางการเมือง บางครั้งอาจไม่สามารถเข้าใจการดูการ เมืองได้ โดยเฉพาะการดูของ ประยูร จรรย์วงศ์ ผู้อ่านจะต้องตีความมากกว่าของ ชัย ราชวัตร เพราะการดูของ ประยูร จรรย์วงศ์ จะมีลักษณะเป็นภาพเดี่ยว ส่วนของ ชัย ราชวัตร จะแบ่งภาพเป็น 3-4 ตอน ใน 1 เรื่อง และจะมีบทสนทนาของตัวการดู ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ใช้การตีความน้อยลง

ประการที่สาม การดูการ เมือง นอกจากจะสะท้อนภาพเหตุการณ์ทางการเมือง และให้ความรู้ทางการเมืองแล้ว การดูการ เมืองยังมีส่วน ในการชี้นำความคิดบางอย่างแก่ผู้อ่านอีกด้วย กล่าวคือ ผู้เขียนการดูสามารถแทรกแนวคิดของตนเองลงไปในการดู และทำให้ผู้อ่านคล้อยตามได้

ประการที่สี่ การศึกษาการดูการ เมืองยังพบว่า การดูการ เมืองส่วนใหญ่จะนำเสนอเรื่องราวตามเหตุการณ์ที่เป็นที่สนใจของสื่อมวลชนและประชาชนในช่วงระยะเวลานั้น และเป็นที่น่าสังเกตว่า ถ้าช่วงเวลาที่ไม่มีเหตุการณ์ใดเป็นที่สนใจ เป็นพิเศษ การดูการ เมืองก็จะนำเสนอ

ภาพปัญหาสังคมทั่ว ๆ ไปที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานคร , สภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ คุณชัย ราชวัตร เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2538 เวลา 16.45 น. พบว่า หลักในการเลือกประเด็นของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วนำมาเขียนการ์ตูนการเมืองนั้น จะเลือกประเด็น หรือหัวข้อข่าวที่หนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนลงหัวข้อข่าว (head line) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น และอยู่ในความสนใจของหนังสือพิมพ์ , สื่อมวลชน และประชาชนโดยทั่วไป สำหรับเหตุผลในการเลือกประเด็นของหัวข้อข่าวมาเขียนการ์ตูนการเมือง ผู้เขียนให้เหตุผลว่า เนื่องจากการ์ตูนการเมืองไม่สามารถบรรยายในรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด ดังนั้นการเขียนการ์ตูนการเมืองจึงต้องเลือกประเด็นของเหตุการณ์ที่จะเขียนถึง ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่รู้ และเข้าใจ เหตุการณ์ หรือกำลังเป็นที่ถกเถียงกันในเรื่องดังกล่าว เมื่อเขียนการ์ตูนการเมืองแล้ว ผู้อ่านจะมีความเข้าใจในทันทีว่าหมายถึงเหตุการณ์ใดที่กล่าวถึง

สำหรับการ์ตูนการเมือง หากเวลาผ่านไปแล้ว เมื่อกลับมาดูอีกครั้งในบางเรื่องจะไม่ทราบว่ การ์ตูนการเมืองนั้นกล่าวถึงใคร เหตุการณ์ใดที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการ์ตูนการเมือง ที่จะต้องเขียนถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นและเป็นที่สนใจ ในช่วงเวลาขณะนั้น

การเขียนการ์ตูนการเมืองจะต้องมีแก๊ก หรือมีมุข ซึ่งเหตุการณ์บางเรื่องเป็นที่น่าสนใจ แต่จะนำมาเขียนเป็นการ์ตูนการเมืองไม่ออก หรือไม่มุขที่จะนำมาเขียนได้ ซึ่งในช่วงนั้นจะนำเรื่องอื่น ๆ มาลงแทน

การเขียนการ์ตูนการเมืองต้องแฝงด้วยอารมณ์ขัน และคมคาย จึงจะมีความน่าสนใจ สำหรับการเขียนการ์ตูนการเมืองจะเขียนเรื่องต่างๆทุกวัน จึงนำไปลง จะไม่เขียนครั้งละหลายๆภาพแล้วนำไปทยอยลงในวันต่อไป เพราะว่าเหตุการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลง จะต้องเขียนใหม่

สำหรับการเมืองไทย เหตุการณ์ทางการเมืองในบางช่วง ไม่มีความเคลื่อนไหว เช่น ช่วงสมัยปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ส.ส. จะกลับภูมิลำเนา ทำให้ไม่มีเรื่องที่จะนำมาเขียนการ์ตูนการเมือง ก็จะเขียนเรื่องทั่วไป เกี่ยวกับเรื่องปัญหาการจราจร สภาวะแวดล้อม เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ

ผู้เขียนการ์ตูนการเมืองมีหลักในการเลือกหรือพิจารณาเรื่อง , เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะพิจารณาจากเหตุการณ์ที่ผู้เขียนมีความสนใจ หรือประชาชนสนใจ ในขณะนั้น ส่วนคอลัมภ์ในวันอาทิตย์ จะเป็นการสรุปเหตุการณ์ในรอบสัปดาห์ ซึ่งผู้เขียนการ์ตูนการเมืองจะตั้งหัวข้อเรื่องไว้ และเป็นรูปแบบที่ตั้งไว้แล้ว จากนั้นจะนำเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนำมาเขียนลงในหัวข้อที่ได้ตั้งไว้ จะมีเรื่องใน 1 คอลัมภ์ ประมาณ 4 - 5 เรื่อง

จากหลักการ เลือกประเด็นของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมานำเสนอเป็นการตุนการเมืองของ ชัย ราชวัตร นี้ จะเห็นได้ว่าสามารถยืนยันข้อค้นพบประการที่สี่ และประการที่สอง ได้เป็นอย่างดี ประการที่ห้า การตุนการเมืองของ ประยูร จรรย์าวงค์ และ ชัย ราชวัตร เป็นสื่อที่สะท้อนภาพเหตุการณ์ทางการเมือง คือ การตุนจะนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และถ่ายทอดให้ผู้ อ่านได้รับทราบ และในการถ่ายทอดเหตุการณ์นั้น ส่วนใหญ่การตุนการเมืองจะบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยที่ไม่ได้อธิบายถึงสาเหตุและผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นการให้ความรู้ทางการเมืองของการตุนการเมือง จึงเป็นการให้ความรู้ในระดับการบรรยายเท่านั้น ส่วนการให้ความรู้ในระดับอธิบาย และบรรยายน้อยมาก

ประการที่หก การศึกษาการตุนการเมืองในช่วงเหตุการณ์รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง กับรัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เพื่อเปรียบเทียบว่า การตุนการเมืองมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีผลกระทบอย่างไรจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นหรือไม่

ผลการศึกษาพบว่า แม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือในสมัยรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งมีความขัดแย้งหรือถูกต่อต้านจากสื่อมวลชนทุกแขนง ในการบังคับใช้กฎหมาย คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 (ปร.42) กับหนังสือพิมพ์ ก็ไม่มีผลกระทบต่อการเสนอความคิดเห็นของคอลัมนิกการตุนการเมือง ทั้งของ ประยูร จรรย์าวงค์ และ ชัย ราชวัตร และในสมัยรัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งเกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) น่าจะมีผลกระทบต่อสื่อมวลชนในการเสนอความคิดเห็นทางการเมือง แต่กลับตรงกันข้ามคือ สื่อมวลชนกลับเสนอความคิดเห็นในเชิงสนับสนุนการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ว่าเป็นการแก้ไขปัญหามันเมืองอย่างถูกต้อง ชอบธรรม เพราะรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ บริหารราชการแผ่นดิน มีแต่การ ทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งการที่ทหารเข้ายึดอำนาจรัฐบาลที่ผ่านมาสื่อมวลชนมักจะโจมตีว่าเป็นเผด็จการ

การเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น หรือเหตุการณ์ผ่านทางการ์ตูนการเมือง ผู้เขียนจะเสนอหรือชี้ปัญหาที่เป็นเหตุการณ์ที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ หรือมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม แต่ในบางครั้งการ์ตูนการเมืองก็เสนอข้อคิดเห็นในสิ่งที่ผลกระทบต่อสื่อมวลชนโดยตรง เช่น จากการ์ตูนการเมืองของ ประยูร จรรย์าวงค์ และชัย ราชวัตร พบว่าการคัดค้าน พ.ร.บ.การพิมพ์ฉบับใหม่ที่รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ จะเสนอเป็นกฎหมาย

แทนการยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 (ปร.42) ซึ่งในขณะนั้นสื่อมวลชนทุกแขนงได้ร่วมกันคัดค้าน รวมทั้งคอลัมนิกการ์ตูนการเมืองของ ประยูร จรรย์าวงศ์ และชัย ราชวัตร ก็แสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวด้วย

เพราะฉะนั้น สรุปได้ว่า การเสนอข้อคิดเห็นของการ์ตูนการเมืองนั้น เมื่อมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การเปลี่ยนรัฐบาล , การที่คณะทหารใช้กำลังเข้ายึดอำนาจรัฐบาล หรือกฎหมายที่บังคับใช้กับสื่อมวลชน (ปร.42) ไม่มีผลทำให้การเสนอความเห็น หรือเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นผ่านการ์ตูนการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

จากการสัมภาษณ์ คุณชัย ราชวัตร เกี่ยวกับความเป็นกลางในการเขียนการ์ตูนการเมือง ในการแสดงทัศนะหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดนั้น กล่าวว่า เป็นการเขียนจากมุมมองของผู้เขียนที่ได้จากการศึกษาข้อมูลแล้วว่าจะยืนอยู่ในมุมใด จะมีจุดยืนของตนเองทำให้เกิดความคิดเห็น และแสดงทัศนะออกมาทางการ์ตูนการเมือง การที่ผู้เขียนการ์ตูนจะมีมุมมองเป็นของตนเองได้นั้น จะต้องมีข้อมูลซึ่งอ่านจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ , หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ , บทวิจารณ์ต่างๆ , คอลัมน์สัปดาห์แต่ละคอลัมน์ แล้วจึงนำมาพิจารณาและตัดสินใจเขียนการ์ตูนการเมือง หรือในบางครั้งหากข้อมูลไม่เพียงพอก็จะสอบถามข้อมูลจากนักข่าวสายการเมือง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกและ เป็นข้อเท็จจริง

ในฐานะผู้เขียนกับความเป็นกลางทางการเมืองนั้น คุณชัย ราชวัตร จะพิจารณาใน 2 ลักษณะ คือ

1. สื่อมวลชนในฐานะผู้รายงานข่าว หรือรายงานเหตุการณ์ จะต้องมีความเป็นกลางในการเป็นสื่อไปยังผู้รับ และจะต้องเสนอข้อมูลข่าวสารทุกด้าน
 2. สื่อมวลชนในฐานะผู้วิพากษ์วิจารณ์ ในฐานะผู้วิจารณ์จะมีสิทธิแสดงความคิดเห็น หรือถือทางด้านหนึ่งด้านใด ซึ่งผู้วิจารณ์ควรที่จะยืนอยู่ในสิ่งที่ถูกต้อง มากกว่าสนับสนุนฝ่ายที่ไม่ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนรวม จะต้องศึกษาข้อมูลก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใด
- บางครั้งสื่อมวลชน จะวิพากษ์วิจารณ์ไปตามกระแสในขณะนั้น แต่ผู้เขียนจะใช้วิจารณ์จากข้อมูล ข้อเท็จจริง จะไม่เขียนการ์ตูนไปตามกระแสการเมือง หรือกระแสของเหตุการณ์ในขณะนั้น เช่น การสร้างรถไฟฟ้าใต้ดิน หรือบนดิน ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้เขียนจะเสนอข้อมูลที่ เป็นกลางได้ และการวิจารณ์จะกระทำได้ทั้งสองกรณี

ดังนั้นจะ เห็นได้ว่า สามารถยืนยันข้อค้นพบประการที่ทำได้เป็นอย่างดี

จากข้อค้นพบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การรณรงค์การเมือง มีข้อดี และข้อด้อยหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น ข้อดีของการรณรงค์การเมือง ได้แก่ ลักษณะเฉพาะของการรณรงค์การเมือง ทำให้การรณรงค์การเมือง เป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจแก่ผู้รับสื่อ และตัวอย่างข้อเสียของการรณรงค์การเมือง ได้แก่ การมีข้อจำกัดอันเกิดจากลักษณะของการรณรงค์ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ , ความรู้ทางการเมือง ได้ทั้งหมด สามารถถ่ายทอดได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

สำหรับการเสนอการรณรงค์การเมืองไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะของการสะท้อนภาพเหตุการณ์ มากกว่าการชี้แนะทางการเมืองนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับข้อมูลข่าวสารเพียงด้านหนึ่งด้านใดเท่านั้น เช่น จากหนังสือพิมพ์ หรือวิทยุโทรทัศน์ อันเนื่องจากข้อจำกัดใดๆก็ตาม เพราะฉะนั้นการที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงด้านเดียว ย่อมทำให้การตัดสินใจในบางเรื่องขาดความชัดเจน รอบครอบ และถ้าหากการเสนอการรณรงค์การเมืองมีลักษณะของการชี้แนะสูง ย่อมทำให้ผู้รับหรือผู้อ่านคล้อยตามความคิดเห็นที่ถูกชี้นำได้ โดยขาดข้อมูลด้านอื่นๆในการพิจารณาตัดสินใจ

แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าการรณรงค์การเมืองนั้น สะท้อนภาพเหตุการณ์ทางการเมืองมากกว่าการให้ความรู้ทางการเมือง ถ้าหากการรณรงค์การเมือง ได้พัฒนาในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ย่อมมีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง และมีส่วนทำให้ประชาชนยอมรับในระบบการเมืองและวิถีทางดำเนินในระบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

1. สื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารทางการเมือง บทบาทของสื่อมวลชนนั้น นอกจากจะ ได้แก่ การเสนอและถ่ายทอดข่าวสารแล้ว ยังได้แก่บทบาทในการให้ความรู้ทางการเมือง และบทบาทในการพัฒนาประชาธิปไตย

การรณรงค์การเมืองเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง ข้อดีของการรณรงค์การเมืองก็คือ สามารถเข้าถึงผู้รับได้อย่างรวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าใจ อย่างไรก็ตามหากการรณรงค์การเมืองนำเสนอเพียงแต่เหตุการณ์ทางการเมือง ผู้รับสื่อ (ผู้อ่าน) ก็จะได้รับทราบเพียงแต่เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านของการเรียนรู้ทางการเมือง และการพัฒนาประชาธิปไตยด้วย ผู้เขียนการรณรงค์จึงน่าจะนำเสนอสิ่งที่เป็นความรู้ทางการเมือง รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยลงไปในการรณรงค์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องเหล่านี้ อันจะทำให้เป็นผลดีต่อการพัฒนาการเมือง รวมทั้งการพัฒนาประชาธิปไตย ในลำดับต่อมา

2. การกระตุ้นการเมือง เป็นสิ่งที่แสดงเหตุการณ์ทางการเมืองและให้ความรู้ทางการเมือง โดยที่ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมกันไปด้วย ดังนั้นหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ หรือแม้แต่สื่อมวลชนแขนงอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ ก็ควรจะเสนอการกระตุ้นการเมืองเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะติดตามข่าวสาร

3. จะเห็นได้ว่า การกระตุ้นการเมืองของ ประยูร จรรย์วรงค์ และ ชัย ราชวัตร มีความเป็นกลางอยู่ในตัวค่อนข้างมาก โดยไม่มีอคติโน้มเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การแสดงความเป็นกลางของการกระตุ้นการเมืองของทั้งสองท่านนี้ นับว่าเป็นตัวอย่างของสื่อมวลชนที่ดีที่นักเขียนการกระตุ้นของหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เพื่อดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณของสื่อมวลชนที่ดี

4. สืบเนื่องจาก ข้อ 3. คือ เมื่อสื่อมวลชนมีความเป็นกลางจึงได้รับความเชื่อถือในการเสนอข้อมูลข่าวสารจากประชาชน ซึ่งสิ่งนี้ (ความเชื่อถือจากประชาชน) เป็นสิ่งสำคัญที่สื่อมวลชนทุกแขนงควรสร้างขึ้น ทั้งนี้ นอกจากเพื่อผลประโยชน์ของกิจการสื่อมวลชนและเพื่อมิให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการติดตามข่าวสาร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการติดตามข่าวสาร

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย